

Tallet på oppholdstillatelser og visa forteller IKKE hvor mange utenlandske statsborgere som faktisk kommer til Norge eller oppholder seg i Norge. Svært mange av de som kommer på et besøk som er kortere enn tre måneder, trenger ikke noen tillatelse. I tillegg kan et visum som gir adgang til innreise til Norge, utstedes av alle land som deltar i Schengen-samarbeidet. Videre er det noen få som ikke benytter den tillatelsen de har mottatt, og enkelte av de som kommer, oppholder seg ulovlig i landet etter at tillatelsen er utløpt. Det vil også være noen som kommer til landet uten å ha gyldig tillatelse, og som vi derfor ikke har oversikt over. Noen personer vil få mer enn én førstegangstillatelse i løpet av samme kalenderår, for eksempel dersom en person søker om en ny type arbeidstillatelse eller om familieinnvandringstillatelse etter først å ha hatt en studie- eller arbeidstillatelse.

I forbindelse med at Den europeiske union (EU) og Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet (EØS) ble utvidet med ti nye land fra 1. mai 2004, ble det innført overgangsregler for åtte av disse landene (alle utenom Kypros og Malta). Reglene innebærer at disse borgerne fortsatt må ha oppholds- og arbeidstillatelse for å kunne være ansatt hos en norsk arbeidsgiver, men at de nå kan oppholde seg i landet som arbeidssøkende i inntil seks måneder uten tillatelse. Prosedyrene for å behandle disse sakene er også raskere enn for søkere fra land utenfor EØS-området (se også side 7).

33 000 arbeidsinnvandringstillatelser

I 2004 ble det gitt 33 000 nye arbeidsinnvandringstillatelser, det vil si tillatelser hvor grunnlaget for søknaden er at personen ønsker å arbeide i Norge. Det er en økning på 7 400 tillatelser fra 2003. I tillegg ble omtrent 7 000 tillatelser fornyet. Det var nesten en dobling av antall fornyelser i forhold til 2003.

I alt 95 prosent av tillatelsene som ble innvilget i 2004, ble gitt til borgere fra andre europeiske land. To prosent gikk til borgere fra Asia, to prosent til borgere fra Amerika, og en prosent til borgere fra Oseania og Afrika.

Ikke-fornybare tillatelser

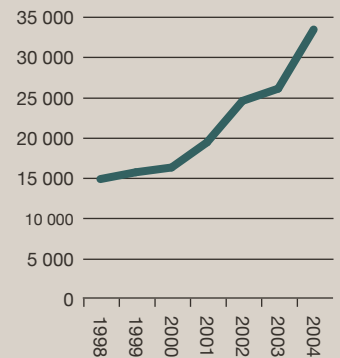
Om lag 21 prosent av arbeidsinnvandringstillatelsene som ble gitt i 2004, kan ikke fornyes. Det vil si at når tillatelsen går ut, må vedkommende forlate landet og eventuelt søke om tillatelse på nytt. Sesongarbeidstillatelser utgjorde den største delen av disse tillatelsene og stod for omtrent 15 prosent av alle arbeidstillatelsene. En slik tillatelse kan gi mulighet til arbeid og opphold i Norge i inntil seks måneder. I alt ble det gitt 4 900 sesongarbeidstillatelser, en nedgang på 13 000 sammenlignet med 2003. Nedgangen skyldes i hovedsak at etter 1. mai 2004 kunne de fleste av de som tidligere fikk sesongarbeidstillatelse, få tillatelse etter overgangsordningene for de nye EØS-landene. Det er blitt lettere for personer fra de nye EØS-landene å få arbeidstillatelse i Norge. De har nå anledning til å oppholde seg som arbeidssøkende i landet i inntil seks måneder før de eventuelt må reise hjem eller søke om arbeidstillatelse. 69 prosent av sesongarbeidstillatelsene gikk likevel til borgere av de nye EØS-landene, hovedsakelig fra Polen (40 prosent) og Litauen (20 prosent).

Det ble i tillegg gitt rundt 2 100 ikke-fornybare tillatelser med varighet på inntil ett år i 2004. Majoriteten av disse gjaldt musikere, artister eller kunstnere. 62 prosent gikk til borgere fra Polen og Bulgaria.

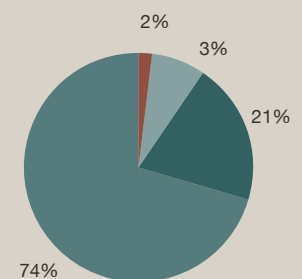
Teksttabell 1. Sesongarbeidstillatelser, totalt og fordelt på ti største land. 2004

Landbakgrunn	Tillatelser
Polen	1 961
Litauen	992
Romania	278
Ukraina	229
Latvia	221
Hviterusland	176
Russland	163
Bulgaria	153
India	85
Estland	76
Andre land	520
Totalt	4 854

Arbeidsinnvandringstillatelser 1998-2004

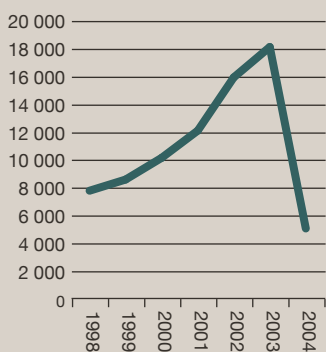

Arbeidsinnvandringstillatelser fordelt på type tillatelse, prosent. 2004

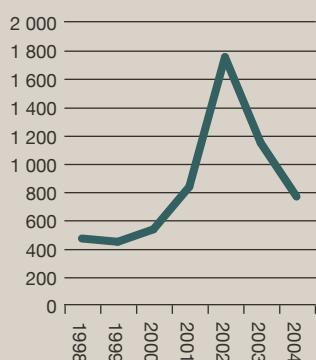

- Grunnlag for bosettingstillatelse
- Fornybare tillatelser
- Ikke-fornybare tillatelser
- EØS-tillatelser

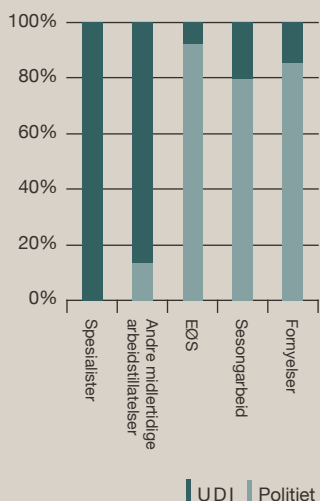
Sesongarbeidstillatelser 1998-2004

Spesialisttillatelser 1998-2004

Arbeidsinnvandringstillatelser fordelt på type tillatelse og vedtaksinstans, prosent. 2004

Fornybare arbeidstillatelser

Tre prosent av det totale antall nye arbeidsinnvandringstillatelser som ble gitt i 2004, kan fornyes i inntil to eller fire år. Disse tillatelsene gis til personer som har spesielle kvalifikasjoner eller kompetanse som næringslivet trenger. Forskere, stipendiater, misjonærer, journalister, idrettsutøvere og ansatte i utenlandske statselskaper eller multinasjonale selskaper faller inn her. I alt 33 prosent av tillatelsene gikk til borgere fra Europa, mens 24 prosent gikk til personer fra Amerika, fortrinnsvis USA.

Nedgang i spesialisttillatelser

Av alle arbeidsinnvandringstillatelsene som ble innvilget i 2004, gir 750 grunnlag for permanent opphold etter tre år. Slike tillatelser blir gitt til arbeidstakere med fagutdanning eller spesielle kvalifikasjoner som har et konkret arbeidstilbud. Fram til 2003 var det en jevn økning i antall spesialisttillatelser, mens det de siste to årene har vært en nedgang. Sammenlignet med 2003 ble det i 2004 gitt nærmere 400 færre tillatelser, en nedgang på 34 prosent. Dette kan delvis skyldes en synkende interesse for å arbeide i Norge blant arbeidstakere med fagutdanning, blant annet fordi det er konkurranse fra andre land om slik arbeidskraft.³ Videre har det i forbindelse med EU-utvidelsen blitt enklere for borgere av de nye EØS-landene å få en annen form for arbeidstillatelse i Norge. For borgere med bakgrunn fra Polen har antall spesialisttillatelser gått ned med 230 fra 2003 til 2004. Det utgjør mer enn halvparten av den observerte nedgangen. I 2004 gikk flest spesialisttillatelser til borgere fra USA (13 prosent) og Polen (12 prosent).

Teksttabell 2. Spesialisttillatelser, totalt og fordelt på ti største land. 2004

Land/bakgrunn	Tillatelser
USA	97
Polen	91
Russland	68
Filippinene	50
Serbia og Montenegro	37
India	36
Australia	34
Litauen	26
Kina	22
Canada	21
Andre land	265
Totalt	747

Hvilke instanser behandler arbeidsinnvandringssaker?

Politiet innvilget de fleste EØS-tillatelsene og sesongarbeidstillatelsene, samt alle typer fornyelse i 2004. Det utgjorde 83 prosent av alle arbeidsinnvandringstillatelsene og er den samme andelen som i 2003. Politiet har imidlertid ikke anledning til å avslå en søknad om arbeid. UDI behandler derfor alle sakene der politiet er i tvil om utfallet. I tillegg innvilget UDI de aller fleste nye spesialisttillatelsene og majoriteten av de øvrige arbeidsinnvandringstillatelsene.

Noen utenriksstasjoner har anledning til å gi arbeidstillatelse til spesialister. Det var imidlertid svært få tilfeller hvor utenriksstasjoner innvilget en slik tillatelse i 2004, bare to prosent av det totale antallet spesialisttillatelser i 2004. Utlendingsnemnda (UNE) kan omgjøre avslag som er fattet av UDI, men i arbeidsinnvandringssaker utgjør dette et svært lite antall.

³ Se også URL: <http://www.udi.no/templates/Page.aspx?id=5143>